

NOVA DOBA

Licejska knjižnica

Dolžni iztis
Ljubljana

Stane celoletno 120 K, mesečno 10 K. — Oglaš za vsak dan
višine stolpca 1 K 20 v. Reklama med tekstom, osmrtnice in
uhvale K 1'50 — Posamezna številka, stane 50 par - 2 K.

Izhaja

vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmajerjeva ul. št. 1, pritličje, Telefon št. 63
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

Angleški Miklavž, italijanski parkelj in francoski angel.

Te dni je sedela Jugoslavija na ob-
tožni klopi pred svetom Zveze narodov
v Parizu. Obtožil jo je angleški Miklavž
Lloyd George in zahteval od Zveze na-
rodov, naj nas našeška z njegovo šibo,
češ da smo kršili svoje mednarodne ob-
veze s tem, da smo zasedli v varstvo
svojih granic na jugu nekaj albanske ze-
mlje, ki nam po mnenju angleškega Mi-
klavža ne pripada.

Poročali smo že, da je poslaniška
konferenca v Parizu končno določila na-
še meje z Albanijo, ki se strinjajo po ve-
čini z mejami, določenimi l. 1913 na mu-
rovni konferenci v Londonu pod pritis-
kom Avstrije in Italije. Le male, neznat-
ne korekture so se izvršile v naš prid, v
celoti pa je ostala naša meja napravn Al-
baniji takšna, kakoršno si je že l. 1913
želel (takrat v zvezi s pokojno avstrijs-
ko varuhinjo arnavtskih roparjev!) ita-
lijanski parkelj. Čitali smo tudi nepre-
stano poročila, kako je Italija ščuvala
Arnavte na vpade v naše ozemlje, kako
jim je pošiljala častnike in municijo, sa-
mo da izzove incidente na albansko-ju-
goslovenski meji ter da nas potem zato-
ži angleškemu Miklavžu kot nemirneže,
ki ogrožamo evropski mir.

Namera italijanskega parkeljca se je
posrečila. Naša vojska je, da zagotovi
varnost obmejega prebivalstva, za-
sedla v Albaniji takozvano črto generala
Franchet d'Esperayja, ki jo je ta določil
l. 1918 kot demarkacijsko linijo. V tem
pa je poslaniška konferenca v Parizu
pohitela in — kakor že rečeno — do-
določila kot definitivne meje one iz l. 1913 z
malimi korekturami severno od Skadra,
pri Prizrenu in južno od Debra.

Italijanskemu parkelju ni dalo miru
in naščuval je angleškega Miklavža,
Lloyd Georgea, da nam je zagrozil s svo-
jo šibo in nas pred Zvezo narodov ob-
tožil ter zahteval, da se nas kaznuje.

Dne 17. tm. se je torej sestal v Pa-
rizu svet Zveze narodov. V imenu angle-
škega Miklavža je imel obtožni govor
lord Fisher. Izvajal je, da je angleška
vlada v poslednjem času z veliko skrbjo
motrila vojaške operacije v Albaniji. Ker
sta Jugoslavija in Albanija članici Zve-

ze narodov, se mora ta pokoravati pra-
vilom Zveze, ki zahtevajo, da se vsi
spori morajo rešiti v svetu Zveze
narodov, in da se šele v treh mesecih po-
tem, ko je padla odločitev Zveze, smejo
prijeti za orožje. Jugoslavija je kršila
pakt. Lord Fisher je napravil nato glo-
bok poklon srbski vojski in srbskemu
narodu. Navaja sklep poslaniške konfe-
rence glede mej med Albanijo in Ju-
goslavijo kot poseben »dokaz naklonjeno-
sti« (!) napram srbskemu narodu.

Nato pa je obtožil našo državo vpa-
dov na podlagi poročil, ki so jih prin-
šali že mesece sem časopisi — ita-
lijanskega parklja. Obdolžil nas je celo, da
je naša država organizirala vstajo Miri-
ditov proti tiranski vladi. Obdolžil nas
je plenitve in rušenja albanskih vasi.

Hudobno se je v ozadju režal ita-
lijanski parkelj, ki je dal angleškemu Mi-
klavžu informacije.

Naš delegat dr. Mato Boškovič je v
seji 18. tm. obširno odgovarjal na obtož-
be angleškega Miklavža. Jugoslaviji se
ne more očitati, da so njene čete vpadle
v Albanijo. Šlo je za ohranitev demarka-
cijske črte, ki so jo določili zavezniki.
Tiranska vlada je pa hotela, se predno
izreče veleposlaniška konferenca sklep-
no besedo, zasesti meje iz l. 1913 in je
neprestano kršila demarkacijsko črto.
Potom časopisja je širila albanska vlada
neprestano neresnične vesti v inozem-
stvu. Glede obdolžitve pustošenj je naša
vlada že lani zahtevala anketo medna-
rodne komisije, a naš predlog ni bil spre-
jet. Tudi glede vstaje Miriditov je naša
vlada že meseca septembra zahtevala
od Zveze narodov, da pošlje v Albanijo
posebno komisijo, ki je pa šele te dni od-
potovala.

Dr. Boškovič je končno podal izja-
vo, da se jugoslov. vlada podvrže skle-
pu veleposlaniške konference glede al-
banskih mej, protestira pa proti načinu,
kako je bil sklep sprejet. Naša vlada re-
špektira obveznosti iz pakta Zveze na-
rodov, grožnje s strani velešil z repres-
lijami pa so žalile ponos naše države, ki
se neprestano trudi, da ohrani dobre od-
nošaje z Albanijo.

Končno se je oglašil francoski angel
Leon Bourgeois, ki je govoril — menda
da nas potolaži — proti preostri izja-
vam angleškega Miklavža, je z veseljem
pozdravil izjavi albanske in jugoslov.

Skorpion, Strelec i. dr. se pa le malo
vzdignejo na nebo in nam kmalu zopet
zatonejo za obzor, kakor navidezno za-
haja vsak večer naše sonce. Pri vsem
tem različnem gibanju naših ozvezdij pa
človek opazi, da se zvezde med seboj
niso prav nič izpremenile glede svoje le-
ge, to se pravi, da so posamezna ozvezd-
ja obdržala iste podobe, kakor so jih
imela poprej razun osmerih zvezd ki so
planeti — otroci našega solca to so
premičnice od Merkurja do Neptuna.
Nam najbolj znana ozvezdja (vsaj po
imenu iz koledarja) so ona, ki so razpo-
stavljena po nebu tam, koder navidezno
teka naše sonce. Teh koledarskih ozvezd-
ij je 12-ero in so razvrščena po mese-
cih: za januar je Vodnar, za februar Ribe
itd., Oven, Junec ali Bik, Dvojčka, Rak;
Lev, Devica, Tehnica, Škorpion, Stre-
lec in za december Divji kozel ali Kozo-
rog. Kakor je navidezna solčna dnevna
pot, tako je navidezna tudi solčna letna
pot mimo omenjenih 12-erih ozvezdij.
Vidi se nam torej, kakor bi hodilo sonce
po nebu mimo imenovanih 12-erih ozvezd-
ij v zvezokrogu, resnično pa je, da
baš naša zemlja kokerira z njimi preko
solca, seveda v velikanski daljavi. Za-
to ni popolnoma pravilno, kakor stoji ti-
skano v koledarjih, da je n. pr. sonce
stopilo v znamenje Leva. Boljše bi se
reklo: zemlja se giblje nasproti (vis a

Ljudsko vseučilišče v Celju.

Danes zvečer predava o premogu in vodnih silah
rudarski svetnik g. Baebler. Po končanem predavanju (ob
pol 9. uri) pa je sestanek javnih nameščencev v Unionu.

vlade, da hočete spoštovati nove meje in
vzdrževati prijateljske odnošaje. Pred-
lagal je, naj Zveza narodov vzame na
znanje spravljivo zadržanje Jugoslavije
in naj sklone pomagati s svojo avtorite-
to, da se vzdrže dobri odnošaji med Al-
banijo in Jugoslavijo.

Svet Zveze narodov je ta predlog
sprejel ter sklenil, naj v Albanijo odpo-
slana preiskovalna komisija nadzoruje
izvedbo obojestranskih obvez, ker se
mora prepričati vsako kršenje miru z za-
namljimi napadi.

Tako je končala ta komedija v Pa-
rizu. Jugoslavija je dobila šibo in eker-
ček v obliki pohvale njenega »plemenit-
tega postopanja«, Albanija pa dobre me-
je. Italijanski parkelj pa se hudobno reži.

Naša socijalna politika.

(Odlomki iz govora ministra za socijalno
politiko dr. V. Kukovca na kongresu De-
mokratske stranke v Beogradu dne
31. oktobra.)

Prijatelji, že pred svetovno vojno
so se na področju naše današnje države
često pojavljala socijalna vprašanja, ki
so bila pozneje tudi velikega političnega
pomena. Po vojni smo naleteli v vseh
deželah, ki tvorijo našo državo, na soci-
jalno bedo, in je prva narodna vlada v
Beogradu bila prisiljena osnovati nakrat
četvero ministrstev za socijalno politiko
in sicer: ministrstvo za agrarno reformo,
ministrstvo narodnega zdravja, ministr-
stvo prehrane in obnove zemlje ter po-
sebno ministrstvo za socijalno politiko.

To je bila posledica občutka, da oni,
ki so delali na osvobojenju zemlje in ki
so skupno trpeli in mnogo izgubili, da vsi
ti morajo biti uzadovoljeni s pošteno up-
ravo in da mora biti na programu vlade
tudi vprašanje reguliranja socijalnih raz-
mer.

Ko sem danes sledil lepi debati o agr-
arni reformi, ki predstavlja najnujnejše
socijalno vprašanje, sem bil zadovoljen
ker sem videl, da duh, ki je bil meroda-
jen pred dvemi, tremi leti pri ustanovit-

vis) ozvezdju Leva.

Predno pa jadramo z našimi razis-
kavanji proti koncu, pa je treba še ome-
niti neko zelo važno dejstvo. Do sem se
je v predavanju vedno trdilo, da je naše
sonce zvezda stalnica, kakor tudi zvez-
da Sirius, Severna ali Polarna zvezda
in posamezne zvezde naših nebesnih o-
zvezdij. To se je povdarjalo namenoma
iz tega vzroka, da se celoten nauk o
zvezdah stalnicah ne zmede in postavi
na glavo. Stvar pa je v resnici le precej
drugačna. Različni novejši astronomi
kakor Halley in drugi so namreč z goto-
vostjo dognali, da vse te stalnice od na-
šega solca naprej niso pri miru, ampak
tudi bežijo s svojimi družinami t. j. siste-
mi naprej po svetovnem prostoru okrog
prvotnega orjaškega solca — očeta
vseh solc —, ki ga pa zvezdoslovci še
dandanes ne poznajo. In vse te navedene
stalnice bežijo s svojimi planeti, tra-
banti, periodičnimi kometi itd. kratko
povedano: s svojimi sistemi v zelo raz-
ličnih naglicah po svetovnem prostoru.
ki mu ni konca in kraja. Nekatere stalni-
ce imajo naglico od 5 do 50 km v sekundi
(naše sonce beži s svojo družino v na-
glici 20 km v sekundi) nekatere stalnice
pa tudi s hitrostjo do 400 km v 1 sami
sekundi in se na ta način vedno bližajo
onemu orjaškemu prasolncu, od katere-
ga so se tako naše sonce kakor tudi

vi naše države, ne zginja, ampak da se
še krepi. In čuli ste, prijatelji, danes klice,
da treba iti še bolj na levo, da mora biti
naš program še bolj demokratiški nego
doslej. Bal sem se že, da naša demokraf-
ska družba nekako izgubiva smisel za
socijalna vprašanja. A kar poleg nacio-
nalnega in političnega programa opravi-
čuje obstoj naše stranke, je baš to, da
smo stranka, ki ima smisel za socijalne
potrebe.

Lahko rečem, da so korake, ki smo
jih v tem pogledu storili, spremljali mno-
gi uspehi. Res je bilo mnogo sporov na
področjih uprave socijalne politike. Toda
mislim, da je več onih, ki so bili vza-
dovoljeni, nego onih, ki so bili odbiti, in
že to je uspeh.

V nekem beograjskem listu sem čit-
tal kritiko o ureditvi naše socijalne poli-
tike. V tej kritiki sem čital povdarek, da
socijalna politika nima naloge zdraviti
obstoječe zlo, ampak vnaprej onemogo-
čiti zlo, ki ima priti.

Gospoda, bilo bi prav lepo in dobro,
da smo mogli vnaprej onemogočiti ono,
kar so trpele stotine tisočev naših vol-
nih invalidov, in da smo mogli onemo-
gočiti rušenje, katero je pretrpela naša
dežela, oziroma da smo mogli onemo-
gočiti vojno. A niti naš narod niti naša
politika ni bila v stanu onemogočiti vsa
ta dejstva, zato ne more biti govora o
tem, da je bilo mogoče onemogočiti raz-
loge, iz kojih so zrastle pojavi, ki tvorijo
velika socijalna zla, katera danes mi sku-
šamo lečiti.

Vprašanje obnove zemlje je bilo
možno reševati samo na bazi obstoječih
razmer, in koliko bi trebalo kapitala, ki
bi nakrat odpravil vse to zlo, ste čuli
včeraj od g. Veljkoviča, ko je govoril o
finančnem položaju države.

Gotovo je, da morajo preventivni
koraki tvoriti glavno zadačo socijalne
politike v vsaki državi. V tem pogledu
— to moram povdariti — je naša vlada,
zlasti resort socijalne politike, mnogo
storila in naši stranki se ni treba sra-
movati onega, kar se je izvršilo.

druge stalnice pred milijoni in milijoni le-
ti ocepile. Seveda se vrši to premikanje
posameznih stalnic vsled ogromne dalja-
ve tako počasi, da se v 1.000 letih to ko-
maj zapazi. Saj je dognano, da se ne bli-
ža zemlji samo naša luna, ampak da se
nasprotno bliža naša zemlja z luno ob
nem tudi našemu solncu. Vsled tega
moremo sklepati, da bo nekoč luna, ko
bo naša zemlja že brez vsacega življenja,
prišla zemlji tako blizu, da jo bo zemlja
vsled privlačne sile potegnila na sebe.
Seveda je tu vprašanje, če bo naša ze-
mlja ta padec lune na zemljo mirno pre-
nesla. Najbrž se bo ta razbila na kose in
bodo ti kosi zopet romali po nebu v
smeri naše sedanje zemeljske drage kot
nekaki nebesni mrlički in se vsled večnih
zakonov privlačne sile vedno bolj bližali
solncu. Enaka usoda bo zadela tudi dru-
ge planete našega solčnega sistema. V
tem času se bo pa že naše sonce toliko
ohladilo, da bo imelo na sebi nam pa-
dobna živa bitja, dokler se tudi to naše
sonce po bilijonih letih ne bo toliko ohla-
dilo, da bo mrtva krogla (kot je naša lu-
na že danes) in se vedno bolj bližalo
svojemu roditelju prasolncu, v katero
bo slednjič tudi padlo z drugimi sestra-
mi, stalnimi zvezdami. Tako se bo razbi-
lo in razdrobilo vse, celotno nebo na naj-
drobnejše koščke, rekli bi prah, kateri
se bo pa začel — mogoče recimo — zo-

JOŠKO BIZJAK:

Potovanje po nebu.

(Predavanje na Ljudskem vseučilišču v
Celju v dneh 26. sept. in 3. oktobra t. l.)

(Konec.)

In sedaj še ozvezdja.

Mislimo si podaljšano črto naše ze-
meljske osi proti severu v ogromno da-
ljava, pa zadenemo ponoči na vsakemu
znano in že poprej omenjeno Severno ali
Polarno zvezdo. In tako smo dobili sve-
tovno os, ki si jo mislimo kot premer ve-
likanske svetovne krogle, ki jo gledamo
ob jasnih nočeh kot nebo temnomodre
barve, na katerem se nam vidijo zvezde
različnih velikosti kakor na nebesnem
oboku prišite. One zvezde, ki tvorijo
med seboj nekake zvezdne podobe, se
imenujejo ozvezdja in če se nahajajo ta
ozvezdja blizu Severne ali Polarne zvez-
de kakor n. pr. Mali in Veliki voz (ali
medved), Zmaj, Labud, Voznik s Kapeto
itd., nam ta ozvezdja nikoli ne zatonejo
za obzor ali horicont, ampak se nam vi-
di, da se le sučejo ta ozvezdja okoli Po-
larne zvezde, katera stoji vedno pri miru
na enem in istem kraju vsako noč, poleg
in pozimi; zvezo se »cirkumpolarne«
zvezde ali ozvezdja. Ona ozvezdja pa,
ki so na naši južni strani blizu horiconta
ali obzorja, n. pr. Devica, Tehnica,

Ravno v pogledu delavskega zakonodajstva so v ustavi postavljeni gotovi principi. S tem seveda še ni vse storjeno.

Potrebna je delavska zakonodaja. In praktična izvršitev zakonov. In mislim, da je naša stranka tudi po duhu tako velika, da lahko mirno preidemo k smotrenemu reševanju tega vprašanja.

Danes se je s strani posameznih govornikov mnogo povdarjalo, da mora biti naša stranka **kmečka stranka**. Strinjam se s tem. Toda četudi je danes politika naše stranke predvsem agrarna in če tudi hočemo delati predvsem za kmeta, vendar imejmo pred očmi, da naša država ne ostane izključno agrarna dežela. Videli boste čez deset let, da bo lice naše države predvsem drugo nego je danes, ker se bo postopno razvijala industrija. Ako pa to predvidevamo, moramo delati na tem, da bodo tudi oni, ki nimajo kapitala in delajo, deležni našega bogastva. Sedaj je čas, da tudi najsiromašnejšemu delu naroda, ki razpolaga samo s svojo delovno silo, zagotovimo bodočnost.

Zakoni, ki se pripravljajo, predvidevajo

zaščito našega delavstva,

in so izdelani s tolikšno temeljitostjo, da lahko mirno gledamo v bodočnost v zvezi, da je baš na polju delavske zakonodaje teoretično dozdej vse storjeno, kar je za sedaj potrebno.

Nekateri se boje, da je ureditev delovnega časa enim ali drugim na škodo. Med gospodarskimi in obrtnimi krogi in med zastopniki delavstva se nam je posrečilo, v vseh teh vprašanjih, kjer so obstojala nesoglasja, priti do soglasnosti, tako da se zakonodaja za zaščito delavstva ne more smatrati za zaščito enega razreda, ampak kot

sporazum med gospodarskimi sloji in delavskim razredom.

Pripomnim, da se nam je zlasti za slučaj bolezni, starosti in nezgod posrečilo doseči popoln sporazum med industrijo in obrtno na eni ter delavci na drugi strani.

Za kar je v drugih državah trebalo dolgih desetletij trdih bojov, je pri nas vse bilo doseženo v kratkem času z medsebojnim sporazumom. In če to, gospoda, praktično uveljavimo, smemo mirno reči, da smo v resnici demokratska stranka. Kajti če bo blagostanje in bogastvo v naši državi, zakaj bi ne bil zagotovljen tudi naš delavec, ki je kri naše krvi, ki je istotako naš brat kakor kmet in ima pravico do pravične eksistence, zlasti če to ni na škodo državi?

Pred kratkim sem na neki konferenci stranke slišal opombo: nočemo, da dobi delavec nekaj poprej, nego je zagotovljen kmet. Gospoda,

blagostanje kmeta ne izključuje napredovanja delavstva.

Ni treba imeti strahu, ako delavec hoče samo ščititi svoje pravice. Kar se liče obiti, se nam je nedavno posrečilo, izravnati zahteve naših obrtnikov in delavcev. Osemurni delovni čas smo po-

pet zbirati skupaj, da se začne tvorba stvarjenja od začetka, ako ne bo sklep tega svetovnega uničenja čez n. pr. trilijone let in več sodni dan, kakor ga nam opisuje sveto pismo — — — Pozitivnega ne ve o tem geološkem nauku nihče. Resnica pa je, da se vrši to zblíževanje svetov od enega do drugega neprestano in da bo to imelo za povod celotno uničenje in zopetno novo tvorbo stvarjenja vseh nebesnih teles, kar se zna po enakem načinu vršiti vedno in vedno zopet iz nova na vekov veke brez konca in kraja.

In k sklepu bi bilo še pripomniti, da so takozvani **«letni vladarji»**, ki se žal še danes nahajajo po naših kodeljih, ostanek praznoverja tistih starih časov, ko so ljudje iz staleža zvezd vedeževali, kakšna bo prihodnost. Sedmim zvezdam so namreč vedeževalci pripisovali posebno oblast, da vladajo našo zemljo ter odločnejšo srečo ali nesrečo posameznim ljudem, ter da vplivajo na vreme, letino, katero zadnje bi se dalo končno še zagovarjati, pač pa prvo ne. Ti letni vladarji so: 1. solnce, 2. Venera, 3. Merkur, 4. luna, 5. Saturn, 6. Jupiter in 7. Mars. Vlado so si delili med seboj tako, da je n. pr. v nedeljo 1. uro po polnoči vladalo solnce, drugo uro Venera itd. — vsako uro drugi. Ko je pretekla sedma ura jutraj, je začelo iz-

daljšati sporazumno z obrtniškinimi delavci v malih obrtnih na 10 ur in z naprejem ne bo treba, da se tozadevno vlagajo kake posebne prošnje za dovoljenje. Izven tega se v slučajih nujne potrebe, a največ za dobo treh mesecev letno, lahko podaljša delovni čas na 12 ur. Mislim da morejo gospodje obrtniki s tem biti popolnoma zadovoljni. Mislim, da ni treba delavcu kratiti njegove stancvske zavesti, če želi, da ravna ekonomično s svojo delovno silo.

Politične vesti.

V seji ministrskega sveta 19. tm. je poročal fin. minister Kumanudi o svojem potovanju v Pariz in London glede posojila in stavil predloge, o katerih se je razpravljalo. Dalje je razpravljal min. svet o dokladah na neposredne davke, kakor jih predlaga v proračunu fin. minister. Na predlog ministra za soc. politiko dr. Kukovca se je sklenilo, zaslusiti tozadevno in pa glede formalnega izenačenja fin. zakonov v celi državi strokovnjake iz vseh pokrajin.

Zakonski načrt o oblastih in klerikalci. V seji odseka zakonodajnega odbora za razdelitev države v oblasti in za ureditev samouprave v oblastih in srezih je zastopnik klerikalne stranke Joža Gostinčar v imenu kluba podal izjavo, da njegova stranka vztraja na stališču proti ustavi, vsled česar bo spremljala deto odseka le kot opazovalec. Izjava je napravila smešen utis, ker so se klerikalci s tem sami obsodili v nedelavnost.

Za madžarski prestol se oglašajo sedaj razni kandidati. Angleži imajo enega v osebi vojvode pl. Connaughta, Italijani pa vojvodo d'Aosta. Zelo resen kandidat pa je tudi sedajni ogrski državni upravnik Horthy sam.

Iz Korotana.

Kaj zahtevajo koroški Slovenci?

»Koroški Slovenec« objavlja članek »Naše zahteve«, v katerem postavlja sledeče postulate: 1. Razpust Heimatdiensta in ustavitev njegovega političnega dela. 2. Otvoritev slov. zasebnih ljudskih šol v Št. Jakobu v Rožu in Št. Rupertu pri Velikem. 3. Ljudskim potrebam odgovarjajočo jezikovno preobnovo ljudskih šol koroških Slovencev. 4. Zastopstvo koroških Slovencev v deželnem šolskem svetu. 5. Sprejem v deželno oz. državno službo vseh duhovnikov, učiteljev, uradnikov, nameščencev in delavcev, ki imajo domovinsko pravico na Koroškem, a so bili po plebiscitu zavrnjeni. 6. Ureditev poštenih razmer na slov. Koroškem na ta način, da se bo dalo poštni upravi strogo naročilo, dostavljati adresatom tudi slovenske pošiljke. 7. Odstranitev vsakojakih težkoč zastran potnih listov, zlasti tudi za take koroške Slovence, ki so bili primorani poiskati si svojo eksistenco v Jugoslaviji. 8. Zagotovitev servitutnih pravic ob priliki razmejnitve, ki jih imajo obmejni prebivalci onstran državne meje.

Nova ljudska šola se ustanovi na Holmcu na bivšem Koroškem.

nova vladati solnce in tako po vrsti naprej. Obenem je pa eden teh vladarjev imel oblast skozi celo leto, da je odločeval srečo in nesrečo, vreme in letino. In ko je po preteku enega leta ta vladar odložil krono, je prišel na prestol drugi, vedno po imenovanju vrsti od 1—7. Seveda je bilo to praznoverje sam humbug starodavnih pratikarjev, ki so po tem nesmiselnem vremenskem ključu napovedovali srečo in nesrečo ter vreme, kakor dež in sneg, vihar in točo, kar za cela stoletja naprej, brez znanstvene in zikalnične podlage, ako je niso ravno slučajno pogruntali, ali kakor ljudje pravijo: po nesreči zadeli. Če se komu zdi vredno izračunati, kateri izmed navedenih 7 vladarjev nosi v tem ali onem letu žezlo v rokah, naj deli letnico s številom 7. Ako pri delitvi nič ne ostane t. j. da se delitev izide, potem ima vlado zadnji t. j. sedmi in sicer Mars. Če pa ostane pri delitvi število 1, je vladar solnce, 2 je vladarica Venera i. t. n. In da so stari astrologi baš ta nebesna telesa izbrali za svoja praznovernna vedeževanja, izvira od tod, ker potov teh zvezd niso poznali in njih gibanja nasproti drugim stalnim ozvezdjem razumeli niso. Krivi so pa ti letni vladarji raznih nesreč bodisi že vremenskih ali človeških ravno toliko kakor v pratikah narisani svetniki.

Na šentruperskem pokopališču v Celovcu so nemški kulturonosci odnesli spomenik znanega slov. pisatelja A. Janžiča, Hljene!

Mariborske novice.

Razpuščeno je iz državnih interesov društvo »Marburger Schützenverein«.

Iz šolske službe. Na IV. dekiški šoli v Mariboru je prideljena v službovanje gospa Angela Reisman, učiteljica na Pragerskem.

Na mariborski trg so pričele prinašati jajca (kakor poroča »Jugoslavija«) avstrijske kmetice. Prodajajo jih po 7 kron, t. j. krog 170 nemškoavstrijskih. Ker so v Avstriji jajca pa 50 n. a. K, odnašajo torej lep dobiček.

Mariborski grad. Kakor se poroča, je beogradska vlada potrdila kupno pogodbo, s katero je trgovec Berdajs kupil od barona Twickla mariborski grad za 2 milj. kron.

Iz Prekmurja.

Madžarske verske šole v Dolini Lendavi (katoliška, protestantska in židovska) se ukinejo in se priključijo kot madžarske sporednice k tamošnji slovenski državni petrazrednici.

Zamenjava učiteljstva v Prekmurju. V zadnjem času je bilo pridelanih 20 prekmurških učiteljev v začasno službovanje na šole v Sloveniji, ravno toliko učnih moči pa iz Slovenije v prekmurske šole. Višji šolski svet je vzel tozadevno poročilo višjega šolskega nadzornika Gangla odobruje na znanje. Zamenjava ima namen seznaniti prekmurske učitelje z drugimi slovenskimi razmerami, v Prekmurju pa dati novim učiteljem priliko spoznavati narod in lokalizme tamošnjega prebivalstva.

Celjske novice.

Stanovanjsko oblast v Celju tvorijo v smislu Pravilnika k stanovanjski uredbi g. župan dr. Hrašovec, zastopnik hišnih posestnikov g. Gregorič ter zastopnik najemnikov g. Stern. G. župan, ki je prezaposlen, je pooblastil g. podžupana, da ga zastopa pri sprejemanju strank. Vse odloke stanovanjske oblasti podpisuje sam. Stranke se opozarjajo, da se vrši sprejemanje v stanovanjskih zadevah samo od 10. do 12. ure vsak delavnik. V drugem času se stranke pod nobenim pogojem ne sprejemajo. V smislu Pravilnika se morajo vse prošnje vložiti pisмено in reševati v sejah komisije, katerim predseduje g. župan.

Vprašanje nove mestne aprovizacije v Celju se je zadnji čas zopet z nekaterih strani pokrenilo. Bridke izkušnje občinskih aprovizacij v mestu in okolici pa so po našem mnenju dovoljni razlog, da v interesu občinskih financ z vsjo odločnostjo nastopimo zoper takšne poskuse. Znan nam je slučaj iz okoliške občine. Pred leti je nastalo tam strašno vpitje zaradi pomanjkanja krompirja in zahtevalo se je, da občina v svoji režiji naroči krompir. Obč. odbor se je udal ter res naročil nekaj vagonov krompirja. Krompir je prišel, občina je dala to razglasiti, a po krompir skoro nihče ni prišel in občina ga je morala dati v zgubo vojaški upravi. — Tudi izkušnje pri mestni aprovizaciji so resen opomin pred takšnimi eksperimenti, zlasti danes, v dobi nestalnosti valute in vsled tega nestalnosti cen, ko se lahko v enem dnevu izgubi ogromen kapital. To si more privoščiti bogat spekulant, ki izgubo pri enem blagu pokrije s kako drugo uspelo spekulacijo, ne pa občinski odbor, ki je odgovoren za svoje gospodarstvo vsemu prebivalstvu.

Smrtna kosa. V soboto je bila pokopana gospa Roza Jicha, soproga juveitja g. Jožefa Jicha, ki je umrla 17. tm. v starosti 47 let vsled pljučnega krvavenja.

Z alkoholom zastrupil se je hlapec peka Freceja iz Laškega. Gospodar ga je 16. tm. poslal, da je peljal sodček žganja v Celje. Hlapec pa se je med vožnjo tako napil žganja, da je drugo jutro umrl na alkoholnem zastrupljenju.

Imenovanje. Za izvršilnega uradnika pri okrožnem sodišču v Celju je imenovan poduradnik g. Anton Volk.

Cesto med viaduktom in Voglajno so pričeli te dni nasipati in upamo, da bodo v kratkem tudi prebivalci Zavedne in drugih onstran Voglajne ležečih krajev izven nevarnosti, da pod viaduktom utonejo v blatu.

Zabavni večer v Sokolskem domu priredi podružnica CMD za Gaberje na državni in narodni praznik dne 1. dec. tl. ob 7. uri zvečer z godbo in plesom. Dohodek večera je namenjen za obdarovanje revne dece na Miklavževo. — Dne 4. dec. ob 2. uri pop. pa priredi isto društvo v dvorani Sokolskega doma v prid revni deci iz Gaberja Miklavževanje z deklamacijami, petjem in otroškimi igricama, nastopom Miklavža ter obdarovanjem otrok.

Za knjižnico »Splošnega slov. ženskega društva v Celju« so darovali: knjige: gđčn. Zupančič A., gg. Likar, Rožič, König in knjigarna Rasch; a 400 K; g. A. König; 200 K; ga. A. Petriček; 100 K; knjigarna Goričar & Leskovšek in g. dr. Zangger; 80 K; g. Ivan Kos; 60 K; g. Anton Lečnik, g. Posavec; 40 K; g. Franjo Koren; 20 K; g. Pelikan. — Vsem cenj. darovalcem najlepša hvala! Prosimo pa, da se nas s prispevki spomnijo vsi oni, ki imajo smisel za lepo knjigo, zlasti pa vsi tisti bogati denarni zavodi, do katerih smo se že obrnili s prošnjo, da podprejo naše započeto prosvetno delo, a se naši prošnji še niso odzvali.

Pregled invalidov v Celju se vrši v invalidskem domu dnevno od 8.—12. in od 14.—18. ure in sicer: 22. in 23. nov. za Celje okolico, 24. za Teharje in Svetino, 25. in 26. za Celje mesto in Sv. Martin v Rožni dolini. V lastnem interesu invalidov je, da se vsi odzovejo.

Za božičnico revnim šolskim otrokom iz okolice je daroval g. tovarnar Avgust Westen štiristoš kron.

Nabiranje milodarov za božičnico revnim okoliškim otrokom je že v polnem teku. Z veseljem in ponosom povdarjamo, da so že prvi uspehi naravnost presenetljivi. Vabimo vse one cenj. dame in gospode, ki bi hoteli sodelovati pri nabiranju za ta človekoljubni namen, da se oglase za uradne nabiralne pole, ki so na razpolago pri občinskem uradu. — Pripravljajni odbor.

Surov hlapec. Hlapec nekega lesnega trgovca, Jožef Cmaj, je bil naznanjen tukajšnji policiji, da je 15. tm. v Cankarjevi ulici na zelo surov način pretepal in mučil konje, da so se mimoidoči ljudje zgražali.

Otrok v vagonu. 22-letna Marija Zima, pristojna v občini Sv. Bolfenk (okr. Ptuj), je 14. tm. v vlaku št. 802 v Celju pustila svojega 3 tedne starega otroka, ki ga je potem neka ženska prinesla na policijo. Kmalu pa se je javila na policiji tudi mati. Ker je zdravniška preiskava dognala, da je umobolna, so jo z otrokom vred poslali v blaznico na Studenec.

Mestno gledališče v Celju.

V četrtek 24. novembra ob 8. uri zvečer se ponavlja »Ulica št. 15...«, veseloigra v štirih dejanjih. Predstava je izven abonementa. Občinstvo opozarjamo na to velezabavno veseloigro, ki se je igrala na našem odru z velikim uspehom.

Dnevna kronika.

Narodni ponos in zavednost na Hrvaškem. Prejeli smo: Pred kratkim sem bil v Čakovcu in Varaždinu, kjer sem poslušal zavedne Hrvate, da pri vsakem drugem stavku že nemško ali celo madžarsko govorijo. Na vratih neke gostilne v Varaždinu sem našel napisano »Živeli Karleki!« Ko vprašam gostilničarjevo hčerko, kaj to pomeni, pravi, da so Karleki imeli god in me praša, če sem na Karla tako hud, da bi ne smel biti tudi on — Habsburški — med njimi itd. Po odločni zavrnitvi je silno jezna odšla. — Na mizi najdem časopis »Novosti« od dne 6. studena 1921, kjer zagledam inserat: »Trifaljski !!? uglien za kučnu upraru na vagone, vozove i vrece naručuje se kod Vestre trgovinskog d. d. Zagreb. Ilica broj 31.« — Ja vraga, zakaj pa ne bi gg. Hrvatje mogli tudi izgovarjati »Trboveljski uglien«, zakaj »Trifaljski!!?« Če je že družba, ki inserira v časopisu, tako nesramno malo zavedna, je pa vendar prokleta dolžnost uprave lista, da se tekst inserata ne pači z švabskimi imeni naših krajev. Popotnik: A. O.

Razmejitevna dela v Medimurju, ki so bila zaradi Karlove avantire prekinjena, so se sedaj zopet pričela. Komisija se je nastanila v Veliki Kanži.

Smrtna kosa. Umrla je v Škalah gospa Marija Lazar profesorjeva vdova in

mati nadučiteljeve soproge v starosti 58 let. Pogreb se vrši v sredo 23. tm. ob 10. uri. Blagi pokojnici bodi zemljica lahka!

Osebnosti. Minister poljoprivrede je imenoval vinarskega inštruktorja Josipa Zupanca okrajnim ekonomom, ki bo deloval kot vodja kmetijskega nadzorstva in kot kmetijski referent pri okr. glavarstvu v Ptuj. — Okrajni ekonom Franc Matiašič je premeščen iz Ptuja v Ljubljano.

Imenovan je za rednega profesorja o železarstvu na ljubljanski tehnični fakulteti inženjer g. Jos. Hummel.

Verski pouk in verske vaje na šolah. V smislu ustave je verski pouk na šolah fakultativen (neobvezen), istotako seveda verske vaje (maše, spoved itd.). — Vkljub temu so veroučitelji otroke še vedno silili k verskim vajam. Višji šolski svet v Ljubljani je zato v svoji seji 18. nov. sprejel sklep, da se ukinejo razumno nimiranih vse nedeljske in tedenske maše na vseh šolah v Sloveniji kot obvezne. Dalje je sklenil, da je na željo roditeljev ali njih namestnikov poedine učence v smislu člena 16. ustave brez nadaljnjega oprostiti verskega pouka.

Zoper Radičeva poslanca Brdarja in Srdoviča, ki sta ob priliki zadnjih vojaških vpoklicev hujšala narod, naj se ne odzove, ter ponekod izzvala nered in nemir, je uvedeno sodno postopanje. Kazenski zakonik predpisuje za zločin, ki sta ga zagrešila, ječo do dvajset let, v slučaju obtežilnih okoliščin tudi smrtno kazen.

Ostre odredbe šolske oblasti proti razuzdanosti mladine. Višji šolski svet v Ljubljani je v svoji seji 17. tm. imel živalno debato o razuzdanosti šolske mladine, ki se je ponekod pojavila. Zato je sklenil, naprositi notranji oddelek pokrajinske uprave, da obrača po eksekutivnih organih posebno pažnjo mladini, ki ne sme pohajati niti v kavarne niti v gostilne. Dijake, ki bi se proti temu pregrešili, je takoj javiti šolski oblasti. Z vso strogostjo pa tudi postopati proti kavarnarjem in gostilničarjem, ki bi puščali šolsko mladino pod 18 leti v lokale, ter ji oddajali alkohol. Predpise glede prepovedi opojnih pijač in duhana za mladoletne naj pristojna oblast izvaja z vso strogostjo in brezobzirnostjo. Istotako je sklenjeno, da naj javni organi zasledujejo pohajkovanje mladine v večernih in nočnih urah, ki vodi tolikokrat v morfolno pogubo. — Ti sklepi so bili tembolj potrebni, ker šolska oblast sama ni več kos razuzdanosti mladine, starši pa v velikih meri nikakor ne vrše svoje vzgojiteljske dolžnosti!

Samo dva državna praznika bosta odslej, in sicer kraljev rojstni dan ter praznik ujedinjenja 1. decembra. Tako je sklenil ministrski svet. Prav tako!

Državni proračun Nemčije za leto 1922 izkazuje 161 milijard mark primanjkljaja. Zastopnik vlade je izročil proračun državnemu zboru z besedami: Nemčija je beraška država!

Proračun kraljevine SHS za l. 1922, ki je sedaj definitivno predložen, izkazuje 997 milijonov dinarjev primanjkljaja, ki se ima kriti iz davka na premoženje in z doklado na neposredni davek.

Iz sodne službe. Martin Krajšek, sodni poduradnik v Šmarju, je premeščen k okr. sodišču v Murski Soboti.

Nekaj imenovanj v šolski službi. Za učitelje so imenovani: Anton Volavšek pri Sv. Emi (Pristava), pri Sv. Ani na Kremberku Janko Žel, na Bregu pri Ptuj Josip Čulek, pri Sv. Jurju ob Ščavnici Franc Janšovec, za učiteljice: pri Sv. Duhu na Stari gori Marica Fürst, na Hajdini Emilija Rudolj-Črnigoi, na Polensaku Štefanija Fink; za nadučitelja je imenovan na Ponikvi ob j. ž. Ivan Burdian.

Žalni narodni kolek, ki ga je za obletnico rapalske pogodbe izdala Družba Sv. Cirila in Metoda, bi moral biti prilepljen na vsako pismo. Žal ga le redko vidimo. Slovenci, storimo svojo dolžnost! Zahtevajte kolek pri CMD podružnicah.

Dopisi.

Laško. Karl Hermann nam je po odvetniku dr. Skobernetu v Celju poslal poziv, naj prekličemo našo vest, da je iz strahu pred mobilizacijo dezertiral v Avstrijo, kot neresnično. Krivice nočemo tudi Hermannu delati, zato to njegovo trditev objavimo. Da bo pa zadeva jasna, moramo na podlagi poročila našega do-

pisnika opisati dejanski stan: Ko je bila mobilizacija odredjena in je bilo splošno znano, kateri letniki so vpoklicani, se je javno govorilo, da se Karl Hermann boji vpoklica. V petek, dne 4. t. m. se je odpejal imenovan v smeri proti Celju. V soboto, dne 5. tm., je nesel občinski redar pozivnico na Hermannov dom. Njegova mati pa je izjavila, da je odpotoval v Gradec baje radi smrtnega slučaja. Dne 8. tm. je moral Hermannov letnik odriniti k vojakom. Občina je prejšnji dan (7. tm.) še ponovno poizvedovala ali se je povrnil K. H., toda brezuspešno. Po preteku tega dne (8. tm.) je napravila občina ovadbo proti K. H. na komando celjskega vojnega okruha radi dezertacije. Ko so prišle v liste vesti, da je mobilizacija preklicana, se je K. H. 10. tm., toraj dva dni prepozno, iz Gradača vrnil ter se šele ta dan pri vojaški oblasti v Celju javil. To so suha dejstva. Sicer pa nam zagotavlja dopisnik, da imajo v Laškem še drugega materijala dovolj, na katerega podlagi bodo dokazali, kako »lojalna« je obitelj Hermannova.

Solčava. Tu je umrl posestnik in gostilničar Henrik Herle, brat profesorja v Kranju, v turistovskih krogih znana osebnost. N. v m. p.!

Šoštanj. Že delj časa iz Šoštanja ni nobene vesti v časopisih. Tega pa mi treba smatrati kot dokaz nedelavnosti. — Ob priliki obletnice koroškega plebiscita je priredila tukajšnja podružnica Jugoslov. Matice dobro uspelo predavanje, pri katerem se je tudi nabralo blizu 1900 K za sklad J. M. — Dne 30. 10. t. l. je priredila tukajšnja podružnica Slov. planinskega društva gledališko igro štiri-člano: »Stari in mladi«, katero so igrali po veliki večini igralci začetniki (Sokolci in Sokolice) z izvrstnim uspehom. Tudi sicer se vidijo povsod v našem okraju sledovi živahnega delovanja imenovane planinske podružnice, za katero se sploh zavzemajo vsi brez ozira na strankarsko pripadnost ter »stari in mladi«. — Dne 14. 11. so priredila vsa tukajšnja narodna društva Rapalski večer s prav lepo uspešnimi predavanji oz. nagovori kakor tudi lepo uspelo zbirko za Jugoslov. Matico. — Tudi v gospodarskem oziru se gibljemo. Tovarna Rafšterjeva za glaščice in delniška t. zv. kemična tovarna imate od ljubljanskega veleposrednika bistveno več naročil in torej tudi primerno večji obrat. Tudi tovarna za usnje Woschnagg izborna prospava enako parno žaga Stroinigg in tovarna za pohištvo Lampret.

Slovenjgradec. »Nova Doba« štev. 47 od dne 21. aprila 1921 je pisala, da je bila vdova nemškutarka Roza Kramaršič s pomočjo svojega ljubimca, nemškutaria in brivca Apačnika in babice Marje Vele umorila otroka, ki je prišel živ na svet, s tem, da so ga polili s špiritom in zažgali. Apačnik je bil obsojen na 4 mesece, Vele na 1 leto težke ječe. Pred kratkim sta kodila brivce Apačnik in ljubica Kramaršič po Slovenjgradu ter nemškutarila, se po hotelih nemško in pod drugim imenom vpisovala. Baje hočeta na vsak način priti med nemške bratce v Slovenjgradec in tukaj otvoriti brivnico in na tihem še menda kako zbirališče nemškutarjev. Zavedni Slovenjgradčani pa pravijo, da oba spodijo, ker tu ne potrebujemo nobenega družega brivca, ker imamo že svojega poštenega, zavednega in splošno priljubljenega brivca Vybournja. — Narodni Kosmatin.

Prosveta.

Razvoj šolstva na severni meji Slovenije je glasom poročila vjš. šol. nadzornika Gabrščeka v. zadnji seji Viš. šolskega sveta zelo razveseljiv.

Kongres jugoslov. slikarjev se vrši 11. dec. v Zagrebu.

Razširjenje ljudskih šol. V šestrazrednici se razširite ljudski šoli v Braslovčah in Velenju.

Socijalna politika.

Proti ukinjenju ministrstva za socijalno politiko se je zelo ostro izrekel izvrševalni odsek glavnega odbora dobrovoljcev v Beogradu, ki je poslal min. svetu akt nastopne vsebine: »V zadnjem času se uporno vzdržujejo vesti o ukinitvi ministrstva za soc. politiko. Skrb za dobrovoljce in njih rodbine je bila dozdaj v kompetenci dobrovoljskega odseka pri tem ministrstvu. Konstatiramo, da je to ministrstvo izdalo lepo število

odredb za saniranje položaja dobrovoljcev. Imamo razloge verjeti, da se bo tudi v bodoče delo v tem pravcu nadaljevalo, ako ostane za reševanje dobrovoljskega vprašanja še nadalje kompetentno ministrstvo za socijalno politiko. Dobrovoljsko vprašanje je še vedno brez dvoma velika točka v vrsti važnih socijalnih problemov naše države. Za njegovo smotreno in hitro reševanje je potrebno mnogo pravičnega razumevanja in dobre volje s strani državnih činiteljev. Savez dobrovoljcev je prepričan, da more v danih razmerah to akcijo voditi edino ministrstvo za socijalno politiko. Edino pod njegovo kompetenco je uspeh mogoč. V vseh državah z moderno organizacijo imajo ministrstvo, ki rešuje socijalne probleme. Z ukinitvijo ministrstva za socijalno politiko bi trpel svetovni ugled naše države kot kulturne in moderne. V imenu 50.000 organiziranih dobrovoljcev oziroma 250.000 duš dobrovoljskih rodbin v državi izražamo željo, da se z vsemi sredstvi prepreči odprava ministrstva za soc. politiko ter izročenje skrbi za dobrovoljce kakemu drugemu ministrstvu.«

ORGANIZACIJA EVANGELJSKE CERKVE V JUGOSLAVIJI.

Kakor čujemo, se pripravljajo jugoslov. protestanti avgsburške (Lutrove) vere, katerih je okrog 300 tisoč in ki so poprej spadali pod avstrijsko superintendanturo odnosno pod madžarske škofije, na organizacijo svoje cerkve v Jugoslaviji. Cerkvena ustava bo episkopalna, posamezne cerkvene občine bodo imele kakor že doslej popolno avtonomijo. Več občin se bo združilo v senijorat, več senijorotov v biskupije.

Takih senijorotov je deset: v **Slavoniji** dva (Osijek, Boljevci); v **Bosni** eden (Sarajevo); v **Sloveniji** eden (Celje); v **Prekmurju** eden (Murska Sobota); v **Bački** dva (Novi Vrbas, Petrovec); v **Banatu** dva (Franzfeld, Kovačica). V Srbiji je samo ena evangeljska cerkvena občina (v Beogradu). Ti senijorati se bodo organizirali s svojimi župnijami po narodnosti v eno nemško in eno slovaško škofijo s škofom na čelu. Tudi se vrši v Baogradu konferenca, h kateri pošlje vsak senijorat svoje delegate. Prihodnje leto se skliče prvi cerkveni sinod.

KAKO JE Z DRŽAVLJANSTVOM BIVŠIH OGRSKIH DRŽAVLJANOV?

Opcija po trianonski mirovni pogodbi. V naslednjem objavljamo v izvlečku določila o pridobitvi in izgubi državljanstva naše države na podlagi mirovne pogodbe, sklenjene med zavezniškimi in priдруženimi silami in Ogrsko v Trianonu dne 4. julija 1920, ki je stopila v veljavo dne 26. julija 1921.

I. Osebe, ki so postale polnopravni državljani naše kraljevine.

V kolikor ne spadajo v izjemne niže navedene kategorije, postanejo polnopravni državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev tisti nekdanji ogrski državljani, ki so imeli dne 1. januarja 1910 domovinsko pravico na onem ozemlju ogrske polovice nekdanje avstro-ogrskoe monarhije, katero je pripadlo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, in ki so jo ohranili do dne, ko je stopila v veljavo trianonska mirovna pogodba z Ogrsko, tj. do dne 26. jul. 1921. (§ 1.)

II. Pridobitev našega državljanstva na podstavi prošnje in oblastvene odredbe.

Tisti, ki so pridobili domovinsko pravico izza dne 1. januarja 1910 na onem ozemlju ogrske polovice bivše avstro-ogrskoe monarhije, katero je pripadlo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, postanejo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev samo s pritrditvijo naše države. Če tega pritrditve ne zahtevajo ali če se jim odreče, pridobijo državljanstvo one države, kateri je pripadlo ozemlje, kjer so imeli domovinsko pravico, preden so pridobili to pravico na ozemlju, kjer so jo imeli sedaj. (2.)

Prošnje, o katerih govori prejšnji paragraf, se morajo vložiti do vštete dne 26. julija 1922. pri onem upravnem oblastvu prve stopnje, v katerega področju ima prosilec domovinsko pravico ali svoje stalno bivališče. (3.)

Osebe, o katerih govorita prejšnja odstavka, se ne bodo smatrale za naše državljane, ako do vštete dne 26. julija 1922 ne vložijo rečene prošnje.

Vsak prosilec mora prošnji priložiti: spričevalo o domovinstvu; krstni ali rojstni list; poročni list, odnosno izpisek iz matice in sicer zase, za svojo ženo in za one svoje otroke, ki niso dovršili 18. leta; izpričevalo o moralnem in političnem vedenju. V prošnji mora označiti, kam je bil pristojen, preden je pridobil današnjo domovinsko pravico (4.)

III. Pridobitev našega državljanstva po tistih, ki nimajo sedaj domovinske pravice na onem ozemlju ogrske polovice bivše avstro-ogrskoe monarhije, katero ni pripadlo naši kraljevini, ki pa so imeli prej domovinsko na kateremkoli ozemlju bivše avstro-ogrskoe monarhije, ki je pripadlo naši državi.

Tisti, ki so stari nad 18 let in imajo domovinsko pravico na onem ozemlju dežel krone Sv. Stefana, katero ni prišlo v sestavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in ki so po členu 61. trianonske mirovne pogodbe polnoprav. postali romunski, poljski, češkoslovaški ali italijanski državljani, smejo v enem letu optirati za državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta enoletni rok teče od dne 26. julija 1921. (5.)

Tisti, o katerih govori paragraf 5., morajo vložiti prijavo o opciji za naše državljanstvo pri onem upravnem oblastvu prve stopnje, v katerega področju so imeli prej svojo domovinsko pravico. (§ 6.) Optant mora prijavi priložiti: 1. Dokaz o svoji dosedanji pristojnosti; 2. svoj krstni (rojstni) list, kakor tudi krstine (rojstne) liste žene in onih svojih otrok, ki niso dovršili 18. leta; 3. izpričevalo o moralnem in političnem vedenju; 4. dokaz ali navedbo, v kateri občini na onem ozemlju bivše avstro-ogrskoe monarhije, katero je pripadlo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, je imel prej domovinsko pravico. (§ 6.)

IV. Pridobitev našega državljanstva po Srbih, Hrvatih in Slovenceh, ki nimajo domovinske pravice na onem ozemlju ogrske polovice bivše avstro-ogrskoe monarhije, katero ni pripadlo naši državi.

Tisti, ki so stari nad 18 let ter so srbskega, hrvatskega ali slovenskega plemena in jezika ter imajo domovinsko pravico v eni izmed onih dežel, katere so nekdanj pripadale kroni Sv. Stefana, pa uiso prešle v sestavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, lahko postanejo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako izjavijo v šestih mesecih, da žele to postati, torej do 26. jan. 1922. Ta šestmesečni rok teče od dne 26. julija 1921. (§ 10.)

Te vrste opt. izjave je vložiti pri okrajnem glavarstvu. Optant mora izjaviti priložiti: 1. dokaz o svoji dosedanji pristojnosti; 2. krstni ali rojstni list, poročni list ali izpisek iz matice in sicer zase, za svojo ženo in za one svoje otroke, ki niso dovršili 18. leta; 3. izpričevalo o moralnem in političnem vedenju; 4. izjavo in eventualne dokaze, da mu je srbski, hrvatski ali slovenski jezik res materin jezik in da je temu jeziku resnično vešč; 5. eventualna šolska izpričevala; 6. eventualna izpričevala o pripadnosti k srbskim, hrvatskim ali slovenskim nacionalnim ali nacionalno verskim organizacijam (družbam, cerkvenim občinam itd.); 7. eventualna potrdila verodostojnih oseb, da je optant po rodu in jeziku resnično Srb, Hrvat ali Slovenec, in vsa druga dokazila o tem (§ 11).

(Konec prih.)

Narodno gospodarstvo.

Paroplovni vozni red ogrske-hrvatske parobrodarske družbe. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja, da vzdržuje ogrsko-hrvaška pomorska parobrodarska društva na Reki dve pospešeni potniškotovorni progi med Bakarjem in Kotorom ter sedem potniško-tovornih prog in sicer Bakar—Krki—Rab, Bakar—Senj—Obrovac, Bakar—Pak, Bakar—Metković, Rab—Senj—Bakar in Split, Metković—Korčula—Gruž. Natančen vozni red je interesentom v zbornični pisarni na razpolago.

Dobava stenja. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši 13. decembra 1921 pismena ofertalna licitacija glede dobave raznovrstnega stenja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Registrov. kreditna in stavbena
zadružica z om. zav.
Prešernova ul. 15
Stanje rezerve K 130.000.

v Celju

"LASTNI DOM"

Račun čekovnega urada št. 10.3/6.

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po 4 1/2 % štiri in pol K
od sto, proti odpovedi (5 %) pet od sto.
Stanje hranilnih vlog: K 4.000.000.

Največja jugoslov. jadrenica je
te dni spremenila svoje ime iz »Quattro
Novembre« v »Zagreb«. Ladja je re-
gistrovana v Splitu.

Zoper ozeblino se priporoča kopanje
ozebljih udov v močni zavrelci jelkenih
igel. Igle se morajo kuhati dve do tri
ure in v tem mlačnem čaju se naj o-
zebli udje drže 10 do 15 minut.

Trgovina s slivami v Bosni. V
Bosni je došlo na trg zadnje dni 608
vagonov sliv v skupni vrednosti 140
milijonov kron.

Sadje v zakup in davka prosto
kuhanje žganja. Ministrstvo financ kr.
SHS, generalna direkcija posrednih
davkov je odredilo, da stranke, ki imajo
sadje v zakup, niso upravičene kuhati
žganja za domačo potrebo davka prosto,
ker bi se na ta način vedno lahko
izigrali izdani predpisi o davka pro-
stem kuhanju žganja za lastno po-
trebo in bi država na ta način utrpela
veliko škodo. Sadje, vzeto v zakup, se
ne more smatrati za lastni pridelek v
tem smislu, kakor to predvideva zakon
o državni trošarini, taksah in pristoj-
binah. Takim proizvajalcem žganja se
ob plačanju trošarina na kuhanje žga-
nja tudi ne more priznati 25-odstot-
nega popusta.

Velikanski petrolejski vrelec na
Slovaškem. V slovaškem petrolejskem
ozemlju pri Egbelu se je pojavil ne-
nadoma nov velikanski vrelec. Erupcijo
so spremljale mogočne eksplozije plina.
Petrolej brizga iz zemlje približno 80
metrov visoko. Za najnujnejšo potrebo
so bili izkopani okrog vrelca jarki in
zgrajeni nasipi, ki predstavljajo pro-
vizorne rezervoarje, ki so že sedaj po-
dobni jezeru. Novi vrelec ne zadržuje
popolnoma nič za znanimi borislav-
skimi vrelci.

Svinčeni rudnik v Mežiški do-
lini. Kakor znano, je prevzel neki
angleški konzorcij svinčene rudnike v
Mežiški dolini od avstrijske »Union«
rudniške družbe. Angleška družba je
pripravljena naši državi odstopiti 25%
akcij. Ker država ne more tako veli-
kega kapitala investirati v te rudnike,
je priporočljivo, da se za akcije za-
nima privatni kapital.

Naš proračun. Finančno ministrstvo
objavlja nastopni komunike: Proračun-
ska predloga naše kraljevine za leto
1922. je definitivno določena po mini-
strskem svetu ter bo dne 20. t. m. v zmi-
slu ustave predložena narodni skupšči-
ni. To je prvi proračun po vojni, v kate-
rem je uspelo vzpostaviti popolno pr-
računsko ravnotežje. Izdatki so pred-
videni v višini 6290 milijonov dinarjev.
Prvotni predlog je zmanjšan za skupno
vsoto 620 milijonov dinarjev. Z ozirom
na proračun za leto 1920/21 so dohodki
povečani za približno 30 odstotkov, kar
se bo doseglo davčnim potem. Del več-
jih dohodkov je prištetih na račun avto-
matskega zvišanja dohodkov, čigar vpliv
je čimdalje ugodnejši in večji, v kolikor
se zboljšujejo gospodarske razmere v
državi. V glavnem leži povečanje do-
hodkov v uvedbi novih davkov, kakor
tudi v zvišanju že obstoječih. Pri držav-
nem monopolu se pričakuje povečanje
dohodkov nad 300 milijonov dinarjev.
Ostane vsote, ki je potreben, da se do-
vede proračun v ravnotežje, se bo dobil
potom rednih davkov, ki bodo sedaj da-
li dvakrat večji iznos, kakor preteklo le-
to. Ostanek primanjkljaja, ki ni velik,
se bo pokrili z enkratnim progresivnim
davkom na imovino in kapital.

Podružnica Ljublj. kred. banke se je
ustanovila v Ptuj.

Borza 19. nov.

Beograd, valute: dolarji 76, rumunski
leji 52, nemške marke 37, bolgarski levi 43,
devize: London 1376, Pariz 560, Praga 84,
Dunaj 140, Berlin 30, Budimpešta 9.

Curich, devize: Berlin 190, Newyork
531, London 2124, Pariz 3835, Milan 2210,
Praga 550, Budimpešta 057, Zagreb 190,
Varšava 016, Dunaj 019, avstrijske žig.
krona 012.

Razne vesti

Zlati milijoni v morju. Londonski listi
poročajo, da se je povrnila rešilna ladja
angleške admiralitete, ki je iskala zlato,
potopljeno med vojno s parnikom »Lau-
rentica«. Do sedaj so našli za 5—6 milio-
nov funtov zlata, dva milijona pa sta še
vedno na morskem dnu.

Strahote velemesta. Dunajksa po-
licijka korespondenca javlja: Polic. ko-
misarijatu v Brigittenau je javljeno, da
je v neki hiši ulica Rugerth več šolskih
otrok, ki so oboleli na gonoroji (trede-
savcu). Potom izvidov se je dognalo, da
imata od teh otrok en deček in ena de-
klita šele sedem let, ena deklita pa 11
let. Mati te 11 — letne deklince živi v
ljubezenskem razmerju z nekim delav-
cem, ki stanuje pri njej. Mala Marga-
reta je spala v eni postelji z materjo in
z njenim ljubimcem. Z dovoljenjem in
vednostjo matere je občeval delavec
z malo Margareto in jo okužil. Dekle
je bolezen preneslo na drugo deco, s
katero se je čez dan igrala. Razun te-
ga je zlorabljal malo Margareto tudi še
neki drugi delavec v hiši. Vsi so od-
dani sodišču, otroci pa v bolnico.

Zadnja poročila.

Karl Habsburg na Madeiri.

Pariz, 20. nov. Angleška križarka
»Cardiff« s Karlom in Zito je prispela v
Funchal na otoku Madeiri. Pozdravile
so ju angleške in portugalske oblasti.
Karl in Zita sta se podala v vilo Vik-
torija.

Praktični komunisti.

Dunaj, 20. nov. Posebna komisija iz
Moskve je te dni pregledala račune ko-
munističnega odbora za Avstrijo, Jugo-
slavijo in Madžarsko ter ugotovila, da
manjka pol milijarde avstrijskih kron, za
katere se ne ve, kam so izginile. Poedini
člani odbora pa imajo na svoja imena
naložene po bankah milijonske svote. Za
znesek 100 milijonov kron, ki je bil dan
za Jugoslavijo, se tudi ne ve, kje je. Za-
to je bil komunist Matuzović izključen.

Z washingtonske razorožitvene konfe-
rence.

Pariz, 20. nov. »Petit Parisien« po-
roča iz Washingtona: Amerika se bo
protivila Angliji v vprašanju podmorskih
čolnov, Japonski pa v vprašanju številč-
nega razmerja mornaric posameznih de-
žav. Podpirali jo boste Francija in Av-
stralija.

London, 20. nov. Iz Washingtona
poročajo: Ko bo konferenca odpravila
vprašanje glede številčnega razmerja
brodovij, bo njeno prvo delo, da pri-
pravi kitajsko vlado, da sprejme skupno
inozemsko pomoč za vzpostavitev reda
v državi.

Konec mednarodne konference dela.

Zeneva, 20. nov. Včeraj popoldne je
imela mednarodna konferenca dela svojo
zaključno sejo.

Stavke.

Rim, 19. nov. Stavko, ki so jo pro-
klamirali železničarji v Neaplju, hoče
vlada z vsemi zakonitimi sredstvi udušiti.
Poslužila se bo zakonskih določb, ki
prepovedujejo stavke v javnih službah.
Tuji kolovodje so že odpušteni, nastopilo
se bo tudi proti drugim.

Praga, 20. nov. Na jutrišnji konfe-
renci se bo končno odločilo o mezdnem
gibanju v ostravskem premogovnem o-
krožju.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Urednik: Vekoslav Spindler.

Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Sprejme se tako

dva hlapca h konjem
ter družina, obstoječa iz več delavnih
moči. BIEN, Braslovče. 1192 5—1

Miši, podgane, ste-
nice in ščurki
ter ves mrčes

mora poginiti, če se uporabljajo moja pre-
kušeno najboljša in povsod hvaljena sredstva,
kakor: Za poljske in hišne miši 16 K, za
podgane 20 K, ščurke posebno močna vrsta
26 K, posebno močna tinktura za stenice
15 K, uničev. moljev 10 in 20 K, prašek proti
mrčesom 10 in 20 K, tinktura proti ušem
pri ljudeh 10 kron, mazilo za uši pri ži-
vini 10 kron, prašek za uši v obleki in
perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na
sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) pra-
šek proti mravljam 10 in 20 K. Posre-
dovalci imajo popust. Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 37, Petrinjska
ulica 3. 556 47

ZVEZNA TISKARNA

CELJE, STROSSMAYERJEVA UL. 1

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela
najhitreje in po dnevni cenah. Izde-
luje vse tiskovine kakor: časopise,
trgovske, šolske in uradniške tiskovine,
knjige, cenike itd. do najumetnejšega
barvnega tiska. : : : : Najbolje urejena

KNJIGOVEZNICA

izvršuje hitro in solidno knjigoveška
dela od najpreprostejše do najfiniješe
□ □ □ □ □ izpeljave □ □ □ □ □

Razširjajte „Novo Dobo“!

Za prodajalno moko

se išče

5—2

primeren lokal.

Ponudbe na upravištvu »Nove Dobe«

Fr. Faganel, Celje, Gosposka 26

usnje CEVLJARSKE
POTREBSČINE

vseh vrst po najnižji dnev. ceni

Prepričajte se!

1175 10—4

CENE ZMERNE!

Manufakturna in modna
TRGOVINA
KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.

se priporoča za

mnogobrojni obiski

V zalogi vse nove so-

kolske potrebsčine!

!POSTREŽBA TOČNA!

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa maj-
hen. Kdor hoče z malim trudom go-
tovo do 100 K na dan zaslužiti,
naj mi pošlje v pismu svoj naslov in
znamko za odgovor. J. Batič. Litija

Stavbena in galan-
terijsko kleparstvo
Ant. Jošta nasl.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8

se priporoča za izdelavo vaskovrstnih
stavbenih in galanterijskih del. Kričja
streb, zvonikov, popravila latih, na-
prava strelovodov itd. Izvršitev točna.
Cene zmorne. Za izvršena dela se jamči.

SALAME

I. VRSTE NOVO

BLAGO ČISTO ZRELO

se dobiva povsod.

Prva hrvatska tvornica sa-
lam, suhega mesa in masti

M. Gavrilović sinovi d. d.

1169 Petrinja. 30—4

Oglejte si

manufakturno trgovino

J. KUDISZ

Celje - Gaberje št. 16, nasproti vojašnici prestolonaslednika Aleksandra

Priporoča se vsem odjemalcem: na drobno in debelo.

Dospela je velika množina inozemskega
blaga po zelo nizkih cenah; na primer
sukno za moške in ženske obleke, cefir,
šifon in raznovrstno manufakturno blago.